

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

**PROFESSIONAL TA'LIM MUASSASALARIDA TA'LIM JARAYONIDA
MODULLI TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH.**

Abdurazzoqov Normamat Amirovich

O'quv tarbiyaviy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari.

ANNOTATSIYA

Mazkur maqola "Professional ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonida modulli texnologiyalarni qo'llash" deb nomlanib, maqolada professional ta'lim muassasalarida modulli texnologiyalarni qo'llash tartibi keltirib o'tilgan. Maqolaning xulosa qismida professional ta'lim muassasasining jamiyatdagi o'rni va modulli texnologiyalarni ta'lim jarayonida qo'llashning afzalliklari hamda modulli texnologiyalarni qo'llash tartibi umumlashtirilgan.

Kalit so'zlar: modulli texnologiya, maktabgacha ta'lim, kollej,

**APPLICATION OF MODULAR TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL
PROCESS IN PROFESSIONAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS.**

Abdurazzakov Normamat Amirovich

Deputy director for educational affairs.

ANNOTATION

This article is called "Using modular technologies in the educational process in professional educational institutions", and the procedure for using modular technologies in professional educational institutions is mentioned in the article. The conclusion of the article summarizes the role of the professional educational institution in society, the advantages of using modular technologies in the educational process, and the procedure for using modular technologies.

Key words: modular technology, preschool education, college.

**ПРИМЕНЕНИЕ МОДУЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ В ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ.**

Абдураззаков Нормамаат Амирович

Заместитель директора по воспитательной работе.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

АННОТАЦИЯ

Данная статья называется «Использование модульных технологий в образовательном процессе в профессиональных образовательных учреждениях», и в статье упоминается порядок использования модульных технологий в профессиональных образовательных организациях. В заключении статьи обобщается роль профессионального образовательного учреждения в обществе, преимущества использования модульных технологий в образовательном процессе, порядок использования модульных технологий.

Ключевые слова: модульная технология, дошкольное образование, колледж,

KIRISH

Ta'lim muassasasi haqida ma'lumot

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini mutaxassis kadrlar bilan ta'minlash maqsadida Respublikadagi pedagogika kollejlari Maktabgacha ta'lim tasarrufida faoliyatini yuritib kelmoqda. Shu jumladan Oltinsoy pedagogika kolleji ham maktabgacha ta'lim tashkilotlari uchun yetuk kadrlar tayyorlab kelmoqda. Kollejda 4 ta yo'nalish bo'yicha ta'lim-tarbiya olib boriladi. Ta'lim muassasasida hozirda 42 nafar xodim bo'lib, shundan 24 nafarini pedagog xodimlar tashkil qiladi. Ta'lim oluvchilarga malakali katta o'qituvchilar va tajribali mutaxassislar dars beradi. O'qish muddati 2 yil.

Oltinsoy pedagogika kolleji 11-sinf bitiruvchilarini kollej va litsey bitiruvchilarini qabul qiladi. Ta'lim muassasamiz "**Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisi**", "**Maktabgacha ta'lim yordamchi tarbiyachisi**", "**Musiqqa ta'limi**", "**Kutubxonashunoslik**" kasblari bo'yicha mutaxassislarni tayyorlaydi. Hozirgi vaqtda kollejimizda 465 nafar talabalar malakali mutaxassislardan chuqur bilim olmoqdalar.

Ta'lim muassasasida kelajak avlodga ta'lim tarbiya berish va ularni yetuk mutaxassis bo'lib yetishishlari uchun bir qator shart-sharoitlar yaratilgan, jumladan 740 o'ringa mo'ljallangan o'quv binosi, o'quv auditoriyalari, axborot resurs markazi, sport zal, oshxona mavjud.

Malaka oshirish jarayonida olingan bilim va ko'nikmalar hamda ularni amaliyotda joriy etishning dolzarbligi: Oltinsoy pedagogika kolleji halqaro tasniflagichning 4-darajasiga mos keluvchi dasturlari asosida 11-sinf bitiruvchilarini ijtimoiy qo'llab quvvatlashga qaratilgan ta'lim tizimini joriy etish.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

So'nggi yillarda respublikamizda olib borilayotgan keng ko'lamli islohotlarning asosiy negizlaridan biri - bu ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish bo'lib, bunda aholimiz, ayniqsa yosh avlodning har tomonlama yetuk va barkamol inson bo'lib yetishishini ta'minlashdan iborat. Albatta, kelajagimiz poydevori bo'lgan bugungi davr yoshlarining har tomonlama bilimli, kasbiy mahorati yuksak, intellektual salohiyati yuqori bo'lishida barcha sohalar qatori barobarida ta'lim muassasalari o'ziga xos ahamiyat kasb etadi. SHuningdek, bugungi globallashuv sharoitida yoshlarni har qanday mafkuraviy tahdidlardan xalos qilish, "fikrga qarshi fikr, g'oyaga qarshi g'oya, jaholatga qarshi ma'rifat" tamoyili asosida tafakkurida mafkuraviy immunitetni shakllantirish, bo'laetgan voqea-hodisalarga erkin fikr bildira oladigan, kerak bo'lsa tahlil qila oladigan darajada ulg'aytirishga erishishdir. Zero, yurtboshimiz SH.M.Mirziyoev ta'kidlaganidek, "Biz ta'lim va tarbiya tizimining barcha bo'g'inlari faoliyatini bugungi zamon talablari asosida takomillashtirishni o'zimizning birinchi darajali vazifamiz deb bilamiz."

Asosiy qism.

Modulli texnologiyalarni ahamiyati va mohiyati

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 29 apreldagi "O'zbekiston Respublikasi ta'limi tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son Farmonida belgilangan: O'qitish metodikasini takomillashtirish, ta'lim-tarbiya jarayoniga individuallashtirish jarayonini bosqichma-bosqich tadbiiq etish bilan bog'liq chora-tadbirlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda ta'lim muassasalarining xizmati katta. SHu ma'noda Respublikamizning barcha pedagogik ta'lim tizimida bo'lg'usi o'qituvchilarni tayyorlashning sifat va samaradorligini yuqori ko'tarishga katta ahamiyat berilmoqda va bu borada turli pedagogik tadqiqotlar olib borilmoqda. Bu tadqiqotlarning aksariyati o'qitish maqsadi va uning yuqori natijalariga erishishida ta'limga o'qitish texnologiyalarini kiritish orqali ta'lim samaradorligini oshirishga yo'naltirilgan bo'lib, ta'limni texnologiyalashtirish yeng muhim vazifalardan bo'lib turibdi.

Ana shunday texnologiyalardan biri modulli o'qitish texnologiyasidir.

Modulli texnologiyalar - eng zamonaviy texnologiya bo'lib, modul bloklaridan tashkil topgan axborotni tizimli ravishda qayta ishlash va tahlil qilishga, talabning mustaqil faoliyatiga asoslangan, kompetensiyasi ya'ni bilim, ko'nikma

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

va malakalari diagnostikasida turli shakllardan foydalangan holda tashkil etiluvchi yaxlit jarayon.

Modul - mazmuniy va mantiqiy yakunga ega bo'lgan, didaktik jihatdan ishlab chiqilgan, natijaga qaratilgan, kirish va chiqish nazoratlaridan iborat bo'lgan birlikdir.

Modul fanning fundamental tushunchalarini ma'lum hodisa, qonun, bo'lim, ma'lum bir yirik mavzu, o'zaro bog'liq tushunchalar guruhini o'z ichiga olib o'rganadi. Modulli o'qitish esa o'qitishning istiqbolli tizimlaridan biri hisoblanadi, chunki u odam bosh miyasining o'zlashtirish tizimiga yeng yaxshi moslashgandir. Modulli o'qitish asosi inson bosh miyasi to'qimalarining modulli tashkil etilganiga tayanadi. Modulli o'qitishdan ancha yildan beri fanlarning o'rgatishda qo'llanilib kelishiga qaramasdan, musiqa yo'nalishdagi fanlarda kam qo'llanilgan. SHularni hisobga olgan holda musiqa fanini o'qitishda modulli ta'lim texnologiyasi mavzuni dolzarbligini belgilaydi.

Manbalarda o'qitishning modul tizimi haqida rasmiy ravishda birinchi marta, 1972 yil, YuNESKOning Tokiodagi butunjahon konseptsiyasida so'z yuritilgan degan ma'lumotlarni ko'ramiz.

Ta'limni rivojlantirishning samarali yo'nalishlaridan biri - fanlarni modul texnologiyasi asosida o'qitishdir. Ma'lumki, an'anaviy ta'limda o'quv maqsadlari asosan, bilim berishga, modul texnologiyasi asosida o'qitishda esa, o'quvchi-talabalar faoliyatiga yo'naltiriladi. Modul - bu fanning bir-biriga o'zaro bog'liq bo'lgan fundamental tushunchalarini o'rganishga yo'naltirilgan va didaktik tamoyil asosida tuzilgan o'quv materiallari birligi bo'lib, unda fan bo'yicha o'quv dasturlari qisqartirilgan va chuqurlashtirilgan tarzda tabaqalashtiriladi. Natijada bosqichma-bosqich o'qitish imkoniyati yaratiladi. Agar o'quvchi-talabalarni modul texnologiyasi asosida o'qitish to'g'ri tashkil etilsa, ta'limning har qaysi bosqichida ular yangi o'quv materiallarini o'zlashtiradi, ko'nikma va malakasini takomillashtiradi.

Modulli o'qitish texnologiyasi quyidagi xususiyatlari bilan boshqa ta'lim texnologiyalaridan farq qiladi.

1. Modulli o'qitish texnologiyasi o'qituvchi va o'quvchilar munosabatlarini modul asosida individual tarzda muloqot qilishini ta'minlaydi.
2. O'quvchining o'zi o'quv-biluv jarayonini yuqori darajada tashkil yetishi.

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

3. Pedagogika nazariyasi va amaliyotidagi barcha tajribalarni o'zida mujassamlashtiradi.

Barcha fanlardagi singari "Musika" fanini o'qitishda ham o'quvchining individual xususiyatlari, imkoniyatlarini hisobga olish, fanni o'qitishda turli pedagogik texnologiyalardan foydalanish, darslarni DTS talablariga muvofiq tashkil yetishning maqbul yo'li hisoblanadi.

Musika fanlarini modul texnologiyasi asosida o'qitishga tayyorgarlik ko'rish, ya'ni nazariy va amaliy mashg'ulotlarni tashkil yetish uchun dastlab uch yo'nalishda ish olib boriladi.

1. Talabalarning tayyorgarligi holati tahlil qilinib, ularning bilimi, ijrochilik mahorati, o'quv materiallarini o'zlashtirish darajasi va qobiliyati to'g'risida ma'lumotga ega bo'linadi. Chunki ularning o'ziga bo'lgan ishonchi, o'qishga bo'lgan qobiliyati, ijrochilik va musiqiy qobiliyati, shaxsiy holati, yoshi ta'lim olishiga muayyan darajada ta'sir ko'rsatadi. Talabalarni musiqiy qobiliyatiga ko'ra tabaqalashtirish asosida ularga fanni mustaqil o'zlashtirish tavsiya yetiladi.

2. Mavjud shart-sharoitlar tahlil yetiladi. U o'z ichiga quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi:

➤ ta'lim jarayoniga taalluqli o'quv reja va dasturlar o'rganilishi bilan bo'lgan huquqiy shart-sharoitlar tahlili.

➤ mashg'ulotlarni tashkil yetish bilan bog'liq shart-sharoitlar tahlili. Mazkur yo'nalishda modul tarkibiga kirgan nazariy va amaliy mashg'ulotlar tashkil qilinadigan joy, o'quv va ijrochilikga mos xonalari holati, amaliy ijrolarga tayyorgarlik ko'rish va boshqalar o'rganiladi.

1. Amaliy ijrochilikni rivojlantirish bilan bog'liq shart-sharoitlar tahlili. Bunda cholg'u asboblari, o'quv va yordamchi audiovizual vositalarning yaroqlilik holati, shuningdek, fortepiano, musiqiy vositalarning mavjudligi o'rganiladi.

2. Musiqiy sohalar tahlil qilinib, modullar mazmunini belgilashda zarur bo'ladigan o'quv materiallari va boshqa manbalar o'rganiladi. Masalan: musiqiy sohalar bo'yicha darslik, qo'llanma va boshqa adabiyotlar.

Modulli texnologiyani musika fanlarga qo'llayotganda o'quv materialini bloklarga bo'lib o'rganish maqsadga muvofiq bo'ladi. Musika fanlari o'quv materialining bir qismi bo'lib, ular biror bir xususiyatlari va belgisi bilan modullarga ajraladi. Modulni o'zlashtirish me'yorlari turlicha belgilanib olinadi.

Darslarni modulli o'qitish texnologiyalari asosida tashkil yetish talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashga qaratilgan faoliyatni amalga oshirishni o'rganuvchi

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

pedagogik va texnologik shart-sharoitlarni aniq loyihalash va qo'llab-quvvatlash imkonini beradi. Ta'lim islohotlarining zamonaviy shart-sharoitlarida o'qituvchilar maqomi va ularning ta'limiy va tarbiyaviy vazifalari tubdan o'zgartiriladi, ularning kasbiy faoliyatga tayyorligi va mahoratiga bo'lgan talablar oshiriladi. Zamonaviy jamiyatda va musiqa ta'limida yuzaga keladigan ta'lim taraqqiyoti ta'limning xalqaro talablariga javob beradigan, fundamental musiqiy-ijodiy va ilmiy tayyorgarlikka ega bo'lgan ijtimoiy faol o'qituvchiga, musiqiy madaniyatga boy va pedagogik mahoratning yuqori darajasini o'zida mujassam yetgan kadrlarga muhtoj. Bu umumbashariy talablar ta'lim xizmatlari sifatini oshirish, bilim operatsiyasining shaffofligi va uning ta'lim jarayoni darajasida rivojlanishini monitoring qilish usullari va boshqalarda o'z aksini topgan. Mamlakatimizda san'at sohasini ta'limiy jihatdan takomillashtirish yuqori malakali talabalarni tayyorlash, o'qituvchilarni sifatli kasbiy kompetensiyasini sezilarli darajada takomillashtirishga qaratilgani yeng muhim milliy ustuvor vazifalardan sanaladi. SHu nuqtai nazardan, ta'lim tizimida qo'llanilayotgan modulli o'qitish texnologiyalari talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashga xizmat qiluvchi markazli yondashuvni talab etadi, uning mohiyati o'qituvchi shaxsiga, kasbiy faoliyatida o'z qadriyatlar tizimini amalga oshirish orqali uning kasbiy kompetentligini takomillashtirishga qaratiladi.

XULOSA

Bitiruv malakaviy ishni bajarish jarayonida quyidagi xulosalarga kelindi:

- Professional ta'lim tizimida modulli texnologiyalarni qo'llash ham yaxshi natijalar beradi. CHunki modulli texnologiyalar fanning asosiy mazmunini qamrab oladi va o'quvchilarni mustaqil ishlashiga asoslangan. SHu jihatdan professional ta'limda modulli texnologiyalarni qo'llash dolzarb hisoblanadi.

- Modulli texnologiyalar - eng zamonaviy texnologiya bo'lib, modul bloklaridan tashkil topgan axborotni tizimli ravishda qayta ishlash va tahlil qilishga, talabning mustaqil faoliyatiga asoslangan, kompetensiyasi ya'ni bilim, ko'nikma va malakalari diagnostikasida turli shakllardan foydalangan holda tashkil etiluvchi yaxlit jarayon.

Modul - mazmuniy va mantiqiy yakunga ega bo'lgan, didaktik jihatdan ishlab chiqilgan, natijaga qaratilgan, kirish va chiqish nazoratlaridan iborat bo'lgan birlikdir.

- Modulli o'qitish texnologiyasi quyidagi xususiyatlari bilan boshqa ta'lim texnologiyalaridan farq qiladi:

МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ: ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

Modulli o'qitish texnologiyasi o'qituvchi va o'quvchilar munosabatlarini modul asosida individual tarzda muloqot qilishini ta'minlaydi.

O'quvchining o'zi o'quv-biluv jarayonini yuqori darajada tashkil yetishi.

Pedagogika nazariyasi va amaliyotidagi barcha tajribalarni o'zida mujassamlashtiradi.

ТАКЛИФЛАР

Professional ta'limda jamiyatimizga biz pedogoglar qisqa vaqt ichida to'g'ri fikrlar optimal qaror qabul qila oladigan, o'z kasbiga nisbatan kreativ yondasha oladigan malakali mutaxassislarni yetishtirib berishimiz lozim. Buning uchun

- o'quv muassasasining moddiy-texnikaviy bazasi darajasini yaxshilash;
- professor-o'qituvchilar tarkibining malakaviy darajasini oshirish ;
- o'quvchilarning tayyorgarlik darajasi oshirish;
- didaktik materiallarni ishlab chiqish;
- natijalarning tahlili va modullarni maqbullashtirish.

maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1.O'zbekiston Respublikasida uzluksiz boshlang'ich, o'rta va o'rta maxsus professional ta'lim tizimini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarni tasdiqlash to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 07,08,2020yildagi 466 sonli Qarori

2.O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 6 sentyabrdagi "Professional ta'lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-5812-son Farmoni.

3.I.U.Murakaev, I.S.Saifnazarov Menejment asoslari. –T.: O'zbekiston, 2001y.

4.R.X.Djuraev, S.T.Turg'unov. Ta'limda menejment. – T.: 2006 y.

5.T.V.Abankina, A.I.Vavilov Upravlenie tselevym kapitalom obrazovatel'nogo uchrejdeniya // Spravochnik rukovoditelya obrazovatel'nogo uchrejdeniya. 2008. № 4. S. 16-24.

6.Q.Abdurahmonov. Personalni boshqarish. –T.: O'qituvchi, 2008 y.

Internet saytlari

1. <https://lex.uz/docs/4945840>
2. http://edu.profedu.uz/media/files/3-son_2019.pdf
3. <https://videouroki.net/razrabotki/profiessional-talimda-mieniezhmient-moduli-buiicha-uk-uv-uslubii-mazhmuasi.html>

**МЕДИЦИНА, ПЕДАГОГИКА И ТЕХНОЛОГИЯ:
ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА**

Researchbib Impact factor: 11.79/2023

SJIF 2024 = 5.444

Том 2, Выпуск 4, 30 Апрель

4. <https://tmetod.uz/wp-content/uploads/Innovation-talim.pdf>
5. <https://cyberleninka.ru/article/n/oliy-talim-muassasalarida-modulli-itish-tehnologiyalarining-dolzarbligi>
6. <https://uz.denemetr.com/docs/768/index-70163-1.html?page=4>
7. <https://znanio.ru/media/raamli-tehnologiyalarni-talim-zharayoniga-tatbi-etishning-ustuvor-vazifalari-2711560>
8. <https://review.uz/oz/post/yangi-professional-talim-yangi-missiya>
9. <https://choh.medprof.tma.uz/wp-content/uploads/2019/03/TEZIS-TMA-Konferensiya-2019.pdf>